

Hyvinvointilautakunta

Aika 24.01.2023 klo 17:00 - 19:45

Paikka Kokoushuone Hallitus

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 1	Kulttuuripalvelujen avustusrahan kohdentaminen vuonna 2023	4
§ 2	Toiminta-avustukset kulttuuri- ja taidelaitoksia ylläpitäville yhdistyksille 2023	5
§ 3	Liikuntajärjestöille jaettavan avustusrahan kohdentaminen vuonna 2023	7
§ 4	Nurmijärven menestyneiden urheilijoiden ja joukkueiden palkitseminen 2023	8
§ 5	Nuorisoyhdistysten avustussäännön päivittäminen 2023	9
§ 6	Nuorisoyhdistyksille jaettavan avustusrahan kohdentaminen 2023	11
§ 7	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023–2025	12
§ 8	Otto-oikeuden käyttäminen viranhaltijoiden päätöksiin	14
§ 9	Ilmoitusasiat	16
§ 10	Kehitys- ja keskusteluasiat	17

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Lyytinen Anna-Liisa, KESK	puheenjohtaja	
	Heinonen Heikki, PS	varapuheenjohtaja	
	Aura Tommi, SDP	jäsen	
	Karpo Sampo, KOK	jäsen	
	Kopsala Maritta, VIHR	jäsen	
	Kuula Ina, KD	jäsen	
	Lühr Jyrki, KOK	jäsen	
	Martinsaari Kerttu, SDP	varajäsen	
	Tuominen Antti, PS	jäsen	
	Virolainen Ville, VIHR	jäsen	
	Hyvämäki-Mäenpää Helena, KESK	varajäsen	
	Lepolahti Harri, SDP	kunnanhallituksen edustaja	
	Jussila Oona	nuorisovaltuuston edustaja	
	Koivu Arto	vanhusneuvoston edustaja	
	Lahtela Esa	vammaisneuvoston edustaja	
	Hirvonen Tiina	esittelijä	
	Viljamaa Marja	pöytäkirjanpitäjä	
	Günther Katja	asiantuntija	
	Laine Kaisa	asiantuntija	
	Sorvali Anu	asiantuntija	
Poissa	Markkanen Aulikki, SDP		
	Åfeldt Iida, KESK		

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Maritta Kopsala ja Ina Kuula.

Käsitellyt asiat

1 - 10

Allekirjoitukset

Anna-Liisa Lyytinen
puheenjohtaja

Marja Viljamaa
pöytäkirjanpitäjä

Maritta Kopsala
pöytäkirjantarkastaja

Ina Kuula
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Nurmijärven kunnan internetsivuilla 1.2.2023

Kulttuuripalvelujen avustusmäärärahan kohdentaminen vuonna 2023

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 1

20/02.05.01.02/2023

Nurmijärven kunnan hallintosäännön mukaan hyvinvointilautakunta jakaa kulttuuriyhdistysten avustukset sekä kulttuuri- ja taidelaitoksia ylläpitävien yhdistysten avustukset.

Kulttuuriavustussäännön (hyvltk 25.1.2022 § 3) mukaan hyvinvointilautakunta päättää kulttuuripalkinto Konstineikan saajasta.

Valtuuston 16.11.2022 § 105 hyväksymässä talousarviossa on varattu vuodelle 2023 kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tulosalueelle avustusmääräraha 75 700 euroa. Avustusmäärärahasta jaetaan kulttuuri- ja taidelaitoksia ylläpitävien yhdistysten toiminta-avustukset ja kulttuuriavustukset.

Kulttuuripalvelut esittää, että avustusmäärärahasta varataan kulttuuri- ja taidelaitoksia ylläpitävien yhdistysten toiminta-avustuksiin 36 200 euroa ja kulttuuriavustuksiin 39 500 euroa.

Kulttuuriavustusmäärärahasta esitetään varattavaksi kulttuuripalkinto Konstineikkaan 3 000 euroa.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta päättää varata vuodelle 2023 kulttuuri- ja taidelaitoksia ylläpitävien yhdistysten toiminta-avustuksiin 36 200 euroa ja kulttuuriavustuksiin 39 500 euroa. Kulttuuriavustusmäärärahasta varataan kulttuuripalkinto Konstineikkaan 3 000 euroa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa.

Valmistelija

Kirjastonjohtaja Anu Sorvali, puh. 040 317 2517

Päätös

Esitys hyväksyttiin. Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta kokouksessa.

Toiminta-avustukset kulttuuri- ja taidelaitoksia ylläpitäville yhdistyksille 2023

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 2
858/02.05.01.02/2022

Nurmijärven kunnan hallintosäännön 27 §:n mukaan hyvinvointilautakunta päättää avustusten jakamisesta kulttuuri- ja taidelaitoksia ylläpitäville yhdistyksille.

Kunnanhallitus on 29.1.2018 §:ssä 25 hyväksynyt Nurmijärven kunnan yhdistyksille myöntämien toiminta-avustusten periaatteet, joita sovelletaan toiminta-avustusten jakamisessa. Avustusta voidaan myöntää nurmijärveläiselle tai Nurmijärvellä toimintaa järjestävälle yhdistykselle, joka edistää kunnan strategian toteutumista, täydentää ja monipuolistaa kunnan tarjoamia palveluja, edistää kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja harrastusmahdollisuuksia.

Sivistyslautakunta on kokouksessaan 30.3.2017 §:ssä 19 hyväksynyt erillisavustusten hakuajat, hakemukseen liitettävät asiakirjat sekä niiden myöntämistä ohjaavat kriteerit.

Hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 16.2.2021 § 15 muuttanut avustuslajin nimikkeen Erillisavustukset nimikkeeksi Toiminta-avustukset kulttuuri- ja taidelaitoksia ylläpitäville yhdistyksille, sekä toiminta-avustusten hakuajan siten, että tulevan toimintavuoden avustuksen hakuaika päättyy vuosittain 15.6.

Sivistyslautakunnan vuonna 2017 hyväksymien hakukriteerien mukaan hakemuksen käsittelyn edellytyksenä on, että hakija on toimittanut kuntaan edellistä toimintavuotta koskevat hyväksytyt tilinpäätösasiakirjat (toimintakertomus, tuloslaskelma ja tase, tilinpäätöksen allekirjoitussivu sekä tarkastuskertomus). Hakemukseen pitää liittää tulevaa vuotta koskeva toimintasuunnitelma ja talousarvio, tieto toimintaan tai tapahtumiin hakuvuotta edeltävänä vuotena osallistuneiden lukumäärästä, sekä selvitys siitä, miten toiminta tukee kunnan strategisia tavoitteita.

Hakukriteerien mukaan avustuksista päätettäessä otetaan huomioon avustettavan toiminnan laatu ja laajuus. Huomiota kiinnitetään erityisesti toiminnassa mukana olevien lukumäärään sekä hakijan taloudelliseen kokonaistilanteeseen. Avustettavan toiminnan on edistettävä kunnan strategisten tavoitteiden toteutumista.

Toiminta-avustuksiin kulttuuri- ja taidelaitoksille ylläpitäville yhdistyksille on varattu 36 200 euroa.

Toiminta-avustusta kulttuuri- ja taidelaitoksille osoitettuun toimintaan on määräaikaan mennessä hakenut Kivi-juhlat ry.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta päättää myöntää kirjasto- ja kulttuuripalvelujen budjetista toiminta-avustuksen vuodelle 2023 (suluissa vuonna 2022 myönnetty avustus):

Kivi-juhlat ry 36 200 euroa (36 200 e).

Valmistelija

Kirjastonjohtaja Anu Sorvali, puh. 040 317 2517

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Liikuntajärjestöille jaettavan avustusmäärärahan kohdentaminen vuonna 2023

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 3
51/02.05.01.02/2023

Kunnan hallintosäännön 27 § mukaan hyvinvointilautakunta päättää liikuntayhdistysten avustusten jakoperusteista ja jakaa avustukset. Valtuuston 16.11.2022 hyväksymässä talousarviossa on varattu 218 000 euron avustusmääräraha vuodelle 2023 liikuntatoimintoja järjestävien yhdistysten avustamiseen. Hyvinvointilautakunnan 21.1.2020 hyväksymien periaatteiden mukaan hyvinvointilautakunta päättää vuosittain valtuuston myöntämien määrärahojen puitteissa liikuntajärjestöille myönnettävien toiminta- ja toimitila-avustusten jakamisesta ja perusteista.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta päättää

- 1) kohdentaa vuoden 2023 talousarviossa olevan avustusmäärärahan 218 000 euroa seuraavasti:
 - a) Toiminta-avustus 148 000 euroa
 - b) Toimitila-avustus 70 000 euroa
- 2) että myönnettävä tila-avustus on noin 10 % hyväksyttävistä tilakustannuksista.
- 3) että hyvinvointilautakunta voi lopullista avustuspäätöstä tehdessään vielä muuttaa kohdassa 1) kuvattujen avustusten keskinäisiä osuuksia.

Valmistelija

Liikunta- ja hyvinvointipäällikkö Kaisa Laine, puh. 040 317 2050

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Nurmijärven menestyneiden urheilijoiden ja joukkueiden palkitseminen 2023

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 4
22/07.02.02/2023

Esittelijä veti esityksen pois.

Nuorisoyhdistysten avustussäännön päivittäminen 2023

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 5

31/02.05.01.02/2023

Kunnanhallitus on hyväksynyt kokouksessaan 29.1.2018 § 25 yhdistyksille myönnettävien toiminta-avustusten yleiset periaatteet. Yleiset periaatteet koskevat kohdeavustusten jakamista soveltuvasti. Toiminta- ja kohdeavustusten tarkemmat myöntämisperusteet määritellään kunkin toimielimen osalta lautakuntien erikseen hyväksymissä avustussäännöissä.

Hyvinvointilautakunta on hyväksynyt nuorisoyhdistysten avustusohteen kokouksessaan 21.1.2020 § 2.

Nuorisopalvelut esittää avustusohteeeseen seuraavia muutoksia:

- Asiakirjan nimi muutetaan avustussäännöksi.
- Kohdeavustusten myöntämisen ehtoja muutetaan siten, että kohdeavustusta voidaan myöntää myös Nurmijärven kunnan ulkopuoliselle nuorisoyhdistykselle, jos yhdistyksen toiminta täyttää avustussäännön ehdot ja toiminnan arvioidaan edistävän nurmijärveläisten lasten ja nuorten hyvinvointia.
- Kohdeavustusten hakuaikaa muutetaan siten, että jätetään pois toinen, 30.9. päättyvä hakukierros.

Päivitetty nuorisoyhdistysten avustussääntö esitetään tulevan voimaan 1.2.2023 alkaen.

Kunnan hallintosäännön 27 §:n mukaan hyvinvointilautakunta päättää nuorisoyhdistysten avustusten jakoperusteista.

Liitteenä on päivitetty nuorisoyhdistysten avustussääntö.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä päivitetyn nuorisoyhdistysten avustussäännön liitteen mukaisesti ja päättää, että avustussääntö tulee voimaan 1.2.2023 alkaen.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa.

Valmistelija

Nuorisopäällikkö Katja Günther, puh. 040 317 2060

Päätös

Esitys hyväksyttiin. Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta kokouksessa.

Liitteet

Liite[1] Nuorisoyhdistysten avustussääntö 1.2.2023 alkaen

Nuorisoyhdistyksille jaettavan avustusmäärärahan kohdentaminen 2023

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 6

53/02.05.01.02/2023

Kunnan hallintosäännön 27 § mukaan hyvinvointilautakunta päättää nuorisoyhdistysten avustusten jakoperusteista ja jakaa avustukset.

Hyvinvointilautakunnan 24.1.2023 hyväksymän nuorisoyhdistysten avustussäännön mukaan hyvinvointilautakunta myöntää avustuksia harkintansa mukaan nurmijärveläisille nuorisoyhdistyksille ja nuorten toimintaryhmille tai Nurmijärvellä toimintaa järjestäville yhdistyksille, jotka edistävät kunnan strategian toteutumista, täydentävät tai monipuolistavat kunnan tarjoamia palveluja sekä edistävät kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja harrastusmahdollisuuksia.

Avustussäännössä määritellään tarkemmin avustuksen myöntämisen periaatteet ja avustusmuodot. Avustusmuotona ovat toiminta- ja kohdeavustus.

Nuorisopalveluiden talousarviossa vuodelle 2023 on varattu 31 500 euron määräraha nuorisoyhdistysten avustamiseen.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta päättää kohdentaa nuorisoyhdistysten avustamiseen vuodelle 2023 varatun

31 500 euron määrärahan seuraavasti:

Toiminta-avustus 24 500 euroa

Kohdeavustus 7 000 euroa

Valmistelija

Nuorisopäällikkö Katja Günther, puh. 040 317 2060

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023–2025

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 7

36/01.04.02.00/2023

Lastensuojelulain mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Nurmijärven kunnan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistelussa on tarkasteltu kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa tutkittuun tietoon pohjautuen ja otettu huomioon tämänhetkiset hyvinvointiin liittyvät ilmiöt.

Suunnitelmassa tuodaan esille keskeiset lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit vuosille 2023–2025. Asiakirja tulee olemaan osa kunnan hyvinvointikertomusta ja –suunnitelmaa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lapsiin, nuoriin ja perheisiin kohdennettua hyvinvointityötä. Nuorilla tarkoitetaan tässä suunnitelmassa alle 29-vuotiaita.

Nurmijärven lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa tuodaan esille, miten se toteuttaa keskeisiä, hyvinvointialueen ja kuntien sekä muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä laadittuja alueellisen hyvinvointisuunnitelman sekä alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä vuosille 2022–2025. Suunnitelma koostuu neljästä kokonaisuudesta: Turvallisen kasvuympäristön mahdollistaminen lapsille ja nuorille, Lapsiperheiden tukeminen ja vanhemmuuden vahvistaminen, Nuorten kasvun tukeminen, Lasten ja nuorten aktiivisen vapaa-ajan ja mielekkään harrastamisen edistäminen.

Suunnitelman seuranta ja arviointi on osa kunnan toiminnan ohjauksen kokonaisuutta. Keskeiset seurannan ja arvioinnin kohteet ovat: lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila, palveluiden toimivuus, kasvuympäristön muutokset sekä suunnitelman tavoitteiden toteutuminen.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023–2025 on liitteenä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta hyväksyy osaltaan Nurmijärven kunnan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 ja lähettää sen kunnanhallituksen kautta valtuustolle hyväksyttäväksi.

Valmistelija

Liikunta- ja hyvinvointipäällikkö Kaisa Laine, puh. 040 317 2050

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Liitteet

Liite[2]

NURMIJÄRVEN KUNNAN LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2023-2025

Otto-oikeuden käyttäminen viranhaltijoiden päätöksiin

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 8

Nurmijärven kunnan hallintosäännön 36 §:n mukaan asia voidaan kuntalain 92 §:n mukaisesti ottaa lautakunnan käsiteltäväksi, jollei asiaa ole ilmoitettu otettavaksi kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Hallintosäännön 38 §:n 2 momentin nojalla lautakunnan alaisen viranomaisen on ilmoitettava lautakunnalle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista lautakunta on ilmoittanut, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta. Viranhaltijapäätösten osalta määräaika lasketaan päätöksen tai pöytäkirjan allekirjoittamisesta. Ilmoitus tehdään julkaisemalla pöytäkirja tai viranhaltijapäätös luottamushenkilöiden tietoverkossa.

Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle erikseen rajataan seuraavat asiat:

- kynnysarvon alle jäävät tavara-, palvelu- ja urakkahankinnat (pienhankinnat)
- opiskelijoille, tutkijoille ja tutkimuslaitoksille myönnettävät tutkimusluvut
- työryhmän asettaminen
- tilakeskuksen päällikön alaisen toimialueen hallinnoimien asuntojen ja toimitilojen vuokrausta ja käyttöoikeuksia koskevat viranhaltijapäätökset.

13.12.2022-17.1.2023 ovat valmistuneet liitteessä mainitut viranhaltijapäätökset.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Lautakunta päättää merkitä liitteessä esitetyt viranhaltijoiden päätökset tiedoksi ja todeta, ettei lautakunta käytä tehtyjen päätösten osalta otto-oikeuttaan.

Valmistelija

Hallintopäällikkö Marja Viljamaa, puh. 040 317 2400

Asian käsittely

Esittelijä toi tiedoksi 13.12.2022-23.1.2023 valmistuneet viranhaltijoiden päätökset, ja esitti, että lautakunta merkitsee ne tiedoksi ja toteaa, ettei lautakunta käytä tehtyjen päätösten osalta otto-oikeuttaan.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Liitteet

Liite[3]

Viranhaltijapäätösluettelo 13.12.2022-23.1.2023

Ilmoitusasiat

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 9

Aluehallintovirasto (ESAVI/42654/2022) on myöntänyt Nurmijärven kunnalle valtionavustusta Erityisavustukset nuorisoalan alueellisen ja paikallisen toiminnan kehittämiseen -määrärahoista Täyttä Klaukkalaa -hankkeeseen 35 000 euroa. Avustuksen käyttöaika on 01.01.2023 – 31.12.2023.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

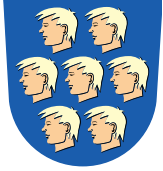
Merkitään tiedoksi.

Valmistelija

Hallintopäällikkö Marja Viljamaa, puh. 040 317 2400

Päätös

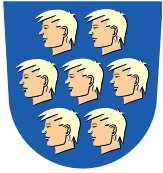
Merkittiin tiedoksi.

Kehitys- ja keskusteluasiat

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 10

- Loppuraportti Olohuonetoiminnasta (siirrettiin seuraavaan kokoukseen)
- Sivistys- ja hyvinvointitoimialan talousarvion 2023 erittely (tiliryhmät)
- Kulttuuriohjelman valmistelu
 - kirjastonjohtaja selosti asiaa, lautakunta antoi evästystä ohjelmaan

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 1, § 2, § 3, § 5, § 6

Oikaisuvaatimus

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- Se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- Kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Nurmijärven kunnan kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusajaksi. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

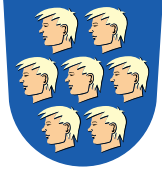
Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- Päätös, johon haetaan oikaisua
- Miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- Millä perusteella oikaisua vaaditaan

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Nurmijärven kunnan Hyvinvointilautakunta

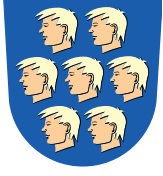
Kirjaamon yhteystiedot:

Käyntiosoite: Keskustie 2 B, 01900 Nurmijärvi

Postiosoite: PL 37, 01901 Nurmijärvi

Sähköposti: kunta(at)nurmijarvi.fi

Puhelinnumero: 040 317 2004

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 4, § 7, § 8, § 9, § 10

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVHl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- vaaliviranomaisen tekemää päätöstä (VaaliL 45, 66 ja 83 §).